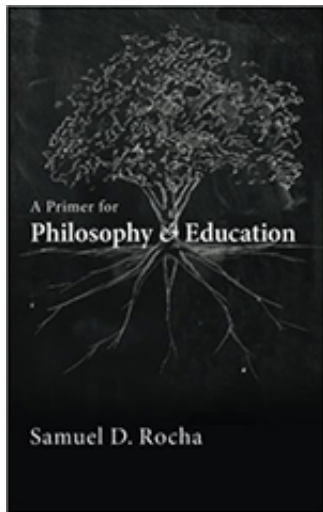


Samuel D. Rocha - A Primer for Philosophy & Education



Dit is het meest toegankelijke en makkelijkste te lezen boekje over onderwijsfilosofie dat er bestaat. Binnen een uurtje is het te lezen. De bespreking die je nu leest is nóg veel sneller uit en dan weet je waarschijnlijk al genoeg. Rocha vraagt je enkel een beetje dapper te zijn en heel even na te denken over onderwijs en filosofie. Denk heel even na wat in onderwijs en filosofie er echt toe doet, wat echt waar is, waar het echt om gaat. Maak daar eens een begin mee. Meer niet.

Het is met name geschreven voor studenten die met filosofie en onderwijs bezig gaan. Het boekje is bedoeld als een primer, zie ook de ondertitel: een eerste laagje om het echte verven mogelijk te maken. Juist deze eerste laag heeft speciale kwaliteiten. En het vergt eerst wat schuren en voorbereiden. Je schuurt met name je ego, het nieuws, politieke en religieuze ideeën en eerdere onhebbelijke theorieën weg. Het beste is als je nog helemaal nieuw en onbehandeld bent - dan is die voorbereiding het makkelijkste. En die primer vergt dus ook wat worsteling en weerstand overkomen. Maar het maakt het uiteindelijk veel beter en makkelijker, in die zin is het uiterst belangrijk. Hetzelfde geldt voor onderwijsfilosofie, voor Rocha's boekje daarover. Rocha's onderwijs en zijn filosofen over onderwijsfilosofie is nog altijd gewoon onderwijs en het is filosofen, maar wel een bijzonder eerste bewerking zodat al het andere onderwijs en al het verdere filosofen beter hecht. De vaak onbegrijpelijke tekeningen van Rocha's vrouw (zie hierboven een voorbeeld) en de vragen aan het eind van elke hoofdstukje zullen daar naar Rocha's vermoeden vast aan het hechten bijdragen. Zodat we in onderwijs en filosofie kunnen gaan leven, dat het gaat leven, dat we ons er in thuis voelen. Het betekent de focus verleggen van het afronden van een bepaald vak of het halen van een diploma naar iets groters. Ook dan haal je dat diploma wel, zegt [Rocha](#), dat is ook heus geen trivialeit: maar daar gaat het uiteindelijk niet om. Filosofie en onderwijs, dat is wat Rocha samen wil bundelen tot een toegankelijk en prettig geheel, waar lezers zich in thuis moeten kunnen voelen, waar ze vanuit gaan werken en verder denken. Alles staat in het teken daarvan.

Filosofie is dan geen apart, losstaand vakgebied. In die onderwijsfilosofie worden niet ineens iets heel anders gedaan of bedoeld dan wat er normaliter in de klas gebeurt. Filosoferen over onderwijs is uiteindelijk ook gewoon onderwijs, en beide zijn hele normale alledaagse dingen die iedereen kan. Onderwijs en filosofie gaan samen, hebben een zelfde doel. Beiden laten namelijk zien *wat iets is*. Filosofie moet niet (enkel) dingen bespreken of bediscussieren. Het gebruikt als het goed is de taal slechts als middel, als middel om weer te geven. [Cordelia \(Shakespear, uit King Lear\)](#) staat hiervoor model omdat ze zo eerlijk mogelijk de dingen wilde tonen zoals ze zijn. Het moet altijd over dingen gaan - het gaat namelijk niet over niets, we moeten geen nihilisme willen want dat is volgens Rocha tegenovergesteld aan 'leven'. Het is geen instructie (alsof iemand je het gewoon even kan geven) maar een begin van een curriculum wat je wordt aangeboden.



Als we Rocha's aanbod aannemen en zijn onderwijsfilosofie volgen dan krijgen we volgens hem niet enkel wat meer kennis, maar krijgen we *begrip*, wat we zouden moeten proberen te begrijpen als in het Spaanse woord 'conocer' wordt uitgedrukt: een warme, dikke, subjectieve manier van begrijpen. Zo ongeveer zoals je je moeder begrijpt. Enkel op die manier zijn onderwijs en filosofie te begrijpen. Zo moeten ze begrepen worden. Op een liefdevolle manier.

This is where philosophy and education end and life begins: in love. This is also where philosophy and education begin anew. Love alone is necessary and sufficient for all things. Everything else is secondary.

Rocha is kortom voor liefde, liefde voor het leven van lesgeven en filosoferen. Zijn filosofie laat dit beknopt en kernachtig zien, zonder té academische filosofische concepten en zonder onnodige complexiteit. Het is dan ook sterk beïnvloed door [William James](#), met name zijn [Talks to teachers](#)

[on psychology](#): [pragmatisch dus](#) "... away from abstraction and insufficiency, from verbal solutions, from bad a priori reasons, from fixed principles, closed systems, and pretended absolutes and origins ... turns towards concreteness and adequacy, towards facts, towards action and towards power.", in een traditie die ook [Dewey](#) en Pierce omhelzen. Een traditie die altijd zijn best doet duidelijk te maken waar de door hen nagestreefde verbetering of grotere adequaatheid uit bestaat. Rocha heeft het dan over een 'getalenteerd' lesgeven, 'de kunst van het lesgeven' en 'mooi onderwijs' en het zien van 'de persoon'. Het is het riedeltje dat veel mensen aanspreekt, wat prettig klinkt, waar haast niemand nee tegen zegt. Doel geslaagd dus voor Rocha die daarmee een effectieve primer heeft aangebracht.

Maar zie het niet als méér dan een primer, een eerste aanzet. Denk niet dat hiermee voldoende over filosofie en onderwijs is gezegd. Het echte werk moet nog beginnen. Het is slechts een eerste kennismaking en heeft niet de pretentie meer te zijn. Dat is erg prettig. Iemand die zich verder in de onderwijsfilosofie gaat verdiepen komt er vanzelf wel achter dat men zich uiteindelijk niet kan neerleggen bij dit soort overversimpelde, populaire, liefdevolle, lekker klinkende onderwijsfilosofische mooipraterij.